

Kleine Kinderen Grote Kansen

Taal aan zet. Samen voor grote onderwijskansen.

Donderdag 11 mei 2023

Foto: © Frank Toussaint voor Kleine Kinderen Grote Kansen

Wat?

Samen werk maken van meer grote onderwijskansen voor alle kinderen door de taalbewuste (toekomstige) leraar in de kijker te zetten. En ja, taal is overal! Dat is de missie die alle Vlaamse lerarenopleidingen kleuteronderwijs en lager onderwijs en alle andere betrokkenen bij Kleine Kinderen Grote Kansen tijdens het afgelopen projectjaar (2022-2023) met elkaar verbindt.

Tijdens dit event **blikken** we enerzijds **terug op het afgelopen projectjaar**. Zo brengen we enkele hoogtepunten uit het afgelopen projectjaar en leer je tijdens de Show & Tell-beurs het deelproject van elk van de dertien lerarenopleidingen kennen. Alle hogescholen delen hun belangrijkste resultaten en materialen. Anderzijds willen we aanzetten tot verdere inspiratie door **plenaire lezingen en inspiratiesessies rond centrale thema's uit het afgelopen projectjaar**, zoals kansengelijkheid, informatiegeletterdheid, talenbeleid, krachtige taalleeromgevingen, teamteaching, als basisschool leren van elkaar en beeldvorming over het beroep als leraar. De sprekers leggen de verbinding tussen onderwijsbeleid, onderzoek, (leraren)opleidingen en praktijken uit de basisscholen via vele netwerkmomenten tijdens de dag.

Voor wie?

Dit slotevent richt zich op iedereen die betrokken is op **grote onderwijskansen** voor jonge kinderen: leraren en directies, lerarenopleiders en opleidingshoofden, projectmedewerkers, pedagogisch begeleiders, onderwijsonderzoekers, beleidsmedewerkers en geïnteresseerden uit andere sectoren (bv. welzijnsprofessionals, sociaal werkers, ...).

Waar en wanneer?

Dit slotevent vindt plaats **op donderdag 11 mei 2023, van 9u-16u** (zie programma). Het evenement gaat door aan de **Artesis Plantijn hogeschool** – Campus Noorderplaats, Noorderplaats 2 in **Antwerpen**.

Wat kost het?

Dit evenement is **gratis**. Je moet je wel **vooraf inschrijven** via [deze link](#), uiterlijk 2 mei 2023.

Vragen?

Neem contact op met Eveline Mertens (eveline@grotekansen.be) of Zyrine Llanes (LLANES.Z@Kbs-frb.be).

Programma slotevent Kleine Kinderen Grote Kansen

Donderdag 11 mei 2023, AP Hogeschool, Antwerpen

- 9.00 uur **Onthaal**
- 9.45 uur **Verwelkoming**
Kabinet Vlaams Minister van Onderwijs Ben Weyts (*spreker nog te bevestigen*)
Gerrit Rauws, directeur van de Koning Boudewijnstichting
Projectleiders KKGK
- 10.05 uur **Plenaire lezing**
Onderwijs maakt het verschil - Kansengelijkheid in het onderwijs
Prof. dr. Louise Elffers, bijzonder hoogleraar Kansengelijkheid in het onderwijs aan de Universiteit van Amsterdam, tevens lector aan de Hogeschool van Amsterdam en directeur van het Kenniscentrum Ongelijkheid.
Kansengelijkheid in het onderwijs: het lijkt een breed gedeeld ideaal. Maar wat bedoelen we er precies mee? Louise Elffers laat zien hoe achter het gedeelde streven naar kansengelijkheid uiteenlopende, soms zelfs tegengestelde opvattingen schuilgaan. Ze scheidt orde in de conceptuele chaos en bespreekt: wat moet er gebeuren om het ideaal van kansengelijkheid in de praktijk te brengen?
- 10.50 uur **PAUZE**
- 11.20 uur **Plenaire lezing**
Aan de slag met data voor grote onderwijskansen
Dr. Roos Van Gasse (UAntwerpen) & **dr. Carolien Frijns** (UGent)
Scholen verzamelen heel wat gegevens over hun leerlingen. Van observaties tot toetsresultaten, ze vormen allemaal waardevolle bronnen voor schoolontwikkeling. Hoe kun je dergelijke data inzetten in functie van grote onderwijskansen en een krachtig talenbeleid? In deze plenaire lezing delen we inzichten en praktijkgerichte principes voor scholen die aan de slag willen met hun data.
- 11.50 uur **Vooruitblik externe evaluatie van het Kleine Kinderen Grote Kansen-traject**
Ella Desmedt, Idea Consult
- 12.00 uur **Show & Tell realisaties van alle hogescholen (incl. netwerklunch)**
Alle dertien lerarenopleidingen kleuteronderwijs en lager onderwijs
Alle dertien lerarenopleidingen werkten een eigen lokaal verankerd project uit, gericht op het versterken van effectief taalonderwijs en warme leerkracht-kindrelaties. Lerarenopleiders gingen hiervoor, al dan niet samen met studenten, met enkele basisscholen uit hun stagenetwerk aan de slag in een professionele leergemeenschap. De lerarenopleidingen versterkten ook hun eigen curriculum. Tijdens deze Show & Tell-beurs stelt elke lerarenopleiding de werkwijze en resultaten van het eigen deelproject voor.
-

14.00 uur **Parallele inspiratiesessies**

In de bijlage, onderaan dit programma, is er meer informatie terug te vinden over elke inspiratiesessie.

- **Sessie 1: Hoe bouw je als school een educatief ecosysteem uit dat zich richt op de troeven en uitdagingen in de grootstad van vandaag?**
Gemeenteschool Paviljoen, Schaarbeek
- **Sessie 2: Werken aan narratieve vaardigheden met jonge kinderen die nood hebben aan extra taalondersteuning.**
Dr. Helena Taelman, in naam van werkgroep taalintegratietrajecten (Universiteit Antwerpen, Hogeschool Thomas More en Odisee Hogeschool)
- **Sessie 3: Interactief voorlezen: een effectieve didactische aanpak richting sterk lees- en taalonderwijs.**
Iris Vansteelandt, AP Hogeschool, UGent en Iedereen Leest.
- **Sessie 4: ORION (Observatie-instrument Rijke Interactie in de Onderbouw). Als kleuterleerkracht beter zicht krijgen op de individuele spreekkansen in een klas.**
Dr. Sara Verbrugge, Odisee Hogeschool
- **Sessie 5: Iedereen aan boord voor graag en goed lezen.**
Rielke Bogaert & Amélie Rogiers, UGent
- **Sessie 6: Talent for Teaching: laat jong lestalent nu al schitteren.**
Dorien Baelden, Koning Boudewijnstichting & Dimitri Govaert, Hogeschool West-Vlaanderen
- **Sessie 7: Op bezoek in de andere taalgemeenschap: jobshadowing in onderwijs en opvang van jonge kinderen.**
Siska Van Daele & Jan Peeters, Karel de Grote Hogeschool Antwerpen & OMEP België

15.15 uur **Debat ‘Taal aan zet. Samen voor grote onderwijskansen. Quo vadis?’**

Werk blijven maken van grote taal- en onderwijskansen met bijzondere aandacht voor kansarmoede is een essentiële uitdaging voor het Vlaamse (basis)onderwijs. In dit debat gaan betrokkenen elk vanuit hun eigen insteek (met name beleidsmatig, vanop de klasvloer of vanuit onderzoek) met elkaar in gesprek over wat er nodig is, wat werkt, waar toekomstige uitdagingen liggen en wat daarbij ondersteunend kan zijn.

16.00 uur **Afsluitende netwerkdrink**

Bijlage 'Extra informatie bij inspiratiesessies'

- **Sessie 1: Hoe bouw je als school een educatief ecosysteem uit dat zich richt op de troeven en uitdagingen in de grootstad van vandaag?**

Wij zien de school en het netwerk errond als een educatief ecosysteem waarin het onderwijs van vandaag een gedeelde verantwoordelijkheid wordt van vele partners. In deze sessie delen we welke invulling wij hier zowel binnen als buiten de school(m)uren aan geven, met daarbij bijzondere aandacht voor taalstimulering. We inspireren jullie graag, maar hopen evenzeer van jullie ideeën te krijgen omtrent dit thema.

Gemeenteschool Paviljoen, Schaarbeek

- **Soort sessie:** Uitwisselingssessie
- **Primaire doelgroep:** Iedereen welkom – hoe diverser de profielen van de deelnemers, hoe boeiender de uitwisseling.

- **Sessie 2: Werken aan narratieve vaardigheden met jonge kinderen die nood hebben aan extra taalondersteuning.**

Jonge kinderen willen niet alleen verhalen begrijpen, maar ook zelf verhalen delen: een anekdote van thuis, een fantasieverhaal, ... Daarover gaat het bij narratieve vaardigheden. In deze sessie bespreken we niet alleen inspirerende werkvormen voor onze doelgroep, maar geven we ook mee hoe je hen maximaal kan ondersteunen. Denk aan de inzet van coöperatieve werkvormen én directe instructie, de rol van taalfeedback, of monitoring vanuit een leerlijn. De praktijkgids Bouwstenen voor effectieve taaltrajecten (Geudens et al., 2021) vormt daarbij het grote kader.

Dr. Helena Taelman, in naam van werkgroep taalintegratietrajecten (Universiteit Antwerpen, Hogeschool Thomas More en Odisee Hogeschool)

- **Soort sessie:** Voorstelling onderzoeksinzichten en voorbeelden, uitwisseling eigen praktijken
- **Primaire doelgroep:** kleuteronderwijzers (oudere kleuters), leerkrachten eerste graad, zorgondersteuners

- **Sessie 3: Interactief voorlezen: een effectieve didactische aanpak richting sterk lees- en taalonderwijs**

In deze sessie zoomen we in op #iedereenvoorlezen, een hybride professionaliseringstraject rond interactief voorlezen dat Iedereen Leest vanuit het Leesoffensief samen met de onderzoeksgroep Taal, Leren, Innoveren van Universiteit Gent ontwikkelt, uitrolt en monitort in veertig scholen.

Iris Vansteelandt is naast lerarenopleider en onderzoeker bij AP Hogeschool en postdoctoraal medewerker aan de onderzoeksgroep Taal, Leren, Innoveren (UGent) ook aan de slag als leesonderwijsdeskundige bij Iedereen Leest.

- **Soort sessie:** Tijdens deze presentatie zal ik inzichten delen vanuit het traject. Meer specifiek zal ik de onderbouwing van de aanpak beschrijven en dieper ingaan op de inhoud van enkele modules. Ik zal ook de bijhorende leermaterialen illustreren en enkele ervaringen uit de praktijk.
- **Primaire doelgroep:** Deze sessie is interessant voor een breed publiek van leraren, directies en beleidsmedewerkers in basisscholen, intermediairen, beleid, leraren in opleiding, bibliotheekmedewerkers, ...

- **Sessie 4: ORION (Observatie-instrument Rijke Interactie in de Onderbouw). Als kleuterleerkracht beter zicht krijgen op de individuele spreekkansen in een klas.**

We stellen ORION voor en gaan ermee aan de slag. ORION is een observatie-instrument dat gebruikt wordt om talige interacties in de kleuterklas in kaart te brengen (Verbrugge & Boderé, 2022). Niet alle kleuters krijgen immers voldoende spreekkansen (zie Peleman, Vandenbroeck & Van Avermaet, 2020). Dit instrument is gebaseerd op het internationale instrument LiSn (=Language Interaction Snapshot, Atkins-Burnett et al., 2011), maar werd aangepast aan de realiteit van onze kleuterklassen. Het unieke aan dit instrument is dat het observaties betreft van individuele spreekkansen in de klas, zodat de leerkracht een beter inzicht krijgt in de particuliere kansen en noden. Verder beschrijven we hoe ORION ingezet wordt in het prioritaire nascholingstraject 'Expeditie Taal' van hogescholen Odisee en AP om leerkrachten meer bewust te maken van de kwantiteit en de kwaliteit van de spreekkansen bij kinderen die baat hebben bij extra taalondersteuning.

Dr. Sara Verbrugge, Odisee Hogeschool

- **Soort sessie:** workshop/voorstelling materialen (zelf aan de slag met ORION)
- **Primaire doelgroep:** leerkrachten, zorgleerkrachten, onderzoekers

- **Sessie 5: Iedereen aan boord voor graag en goed lezen.**

Onderzoekers trekken ondertussen al even aan de alarmbel: kinderen en jongeren in Vlaanderen lezen niet goed en niet graag. In deze sessie bekijken we hoe we het tij kunnen keren, want graag en goed lezen gaan hand in hand. Tijdens deze sessie lichten we een tipje van de sluier van een gloednieuw en onderzoeksgebaseerd platform om taal en leren te stimuleren.

Amélie Rogiers en Rielke Bogaert zijn als postdoctoraal onderzoekers verbonden aan de onderzoeksgroep Taal, leren en innoveren van de Universiteit Gent.

- **Soort sessie:** Vertaling van resultaten uit onderzoek naar richtlijnen voor de praktijk + uitwisselingssessie
- **Primaire doelgroep:** vnl. gericht op onderwijspersoneel (zowel lager als secundair onderwijs)

- **Sessie 6: Talent for Teaching: laat jong lestaalent nu al schitteren.**

In deze sessie vertellen we het verhaal van Talent for Teaching, een project van KBS en OCB om leerlingen uit de 3^e graad secundair te laten proeven van het leerkrachtenberoep. Wat zijn de doelstellingen, hoe pakken we het aan en hoe ervaren de deelnemers dit project?

Dorien Baelden, Koning Boudewijnstichting & Dimitri Govaert, Hogeschool West-Vlaanderen

- **Soort sessie:** Voorstelling project & uitwisseling
- **Primaire doelgroep:** leerkrachten, directie en beleidsmedewerkers, leerlingen, werknemers en werkgevers uit andere sectoren.

- **Sessie 7: Op bezoek in de andere taalgemeenschap: jobshadowing in onderwijs en opvang van jonge kinderen.**

Medewerkers kinderopvang en kleuterschool van de drie taalgemeenschappen van ons land gingen het afgelopen jaar bij elkaar op bezoek. De ervaringen van deze uitwisseling worden vergeleken met de aanbevelingen die een Denkgroep van de VLOR formuleerde over de Toekomst van het Onderwijs aan het Jonge Kind.

Siska Van Daele & Jan Peeters, Karel de Grote Hogeschool Antwerpen & OMEP België

- **Soort sessie:** Uitwisselingssessie
- **Primaire doelgroep:** Leraren, directies en beleidsmedewerkers in basisscholen, medewerkers kinderdagverblijven en buitenschoolse opvang, beleidsmedewerkers.